

SAKSFRAMLEGG

Til:
Universitetsstyret

Møtedato:
09.02.2017

Sak:

Gjennomstrømming i ph.d.-studiet

Innstilling til vedtak:

Universitetsstyret slutter seg til tiltakene som foreslås i rapporten og ber universitetsdirektøren følge opp implementeringen av disse.

Begrunnelse:

Ph.d.-studiet er normert til å være et treårig fulltids studium. Studiet omfatter 180 studiepoeng, hvorav 30 poeng utgjør opplæringsdelen (obligatoriske, fagspesifikke og/eller selvvalgte emner og kurs) og 150 poeng utgjøres av doktorgradsavhandlingen. Per oktober 2016 var det 777 ph.d.-studenter ved UiT, og i snitt starter årlig 130-140 nye studenter på studiet. Størsteparten av ph.d.-studentene er stipendiater som enten er finansiert av UiT via Statsbudsjettet eller finansiert via eksterne finansieringskilder. De statsfinansierte stipendiatene tilsettes i en fireårig stipendiatstilling med 25 % pliktarbeid, hvilket vil si at det er tre år full tid satt av til ph.d.-studiet i løpet av tilsettingsperioden.

Kunnskapsdepartementet (KD) innførte i 2011 en ny parameter for å måle gjennomstrømmingen i ph.d.-studiet. I den nye parameteren måles gjennomstrømmingen som andelen studenter fullført innen seks år etter start. Tidligere ble netto og brutto gjennomføringstid benyttet som mål for hvor lang tid hver enkelt ph.d.-studiet brukte på studiet.

UiT Norges arktiske universitets resultater for gjennomstrømming på ph.d.-studiet har variert mye siden KDs nye parameter ble innført i 2011. I 2011 og 2012 var UiT på topp nasjonalt og hadde et bedre snitt enn gjennomsnittet for UH-sektoren. Dessverre falt andelen som fullførte innen seks år fra 68,5 % i 2012 til 51,8 % i 2013. Resultatet ble enda dårligere i 2014. I 2015 fullførte 61,5 % av ph.d.-studentene innen seks år. Uoffisielt resultat¹ for 2016 er at 63,3% av de som startet på ph.d.-studiet i 2010 fullførte innen utgangen av 2016. Analyser av studentkullene har ikke gitt svar på hvorfor den store nedgangen kom i 2013. Uvanlig mange startet på studiet i 2007, og en forholdsvis stor andel av disse avsluttet studiet uten å fullføre (vedlegg 1). Den dårlige studiegjennomføringen for dette kullet kan kanskje henge sammen med dårligere inntakskvalitet på studentene enn øvrige år.

De dårlige resultatene medførte at universitetsledelsen har satt i verk ulike prosjekter for å identifisere tiltak som kan øke gjennomstrømmingen. Forskningsstrategisk utvalg nedsatte våren

¹ Rapporteres til DBH 15. februar.

2015 en fokusgruppe som fikk i oppdrag å «... foreslå hvordan regelverk, rutiner og kultur innen ph.d.-forvaltning kan videreutvikles slik at gjennomføringstiden til UiTs ph.d.-studenter reduseres». Fokusgruppen leverte sin rapport i april 2016. Her ble det foreslått ulike tiltak på flere nivå ved UiT. Rapporten fra fokusgruppen er vedlegg 2 i denne saken.

I forbindelse med styresak om fordeling av stipendiat- og postdoktorstillinger for 2017 (S 17-16) som ble behandlet i styremøte 10. mars 2016, kommenterte universitetsstyret den lave andelen som gjennomfører ph.d.-studiet på seks år. Styret ga da følgende bestilling til universitetsdirektøren: «Styret ber om at det legges fram en sak om gjennomføring i doktorgradsutdanning, og forslag til tiltak som skal styrke denne utdanningen ved UiT». Universitetsdirektøren satte da i gang en detaljert analyse som sammen med rapporten til fokusgruppen, ville gi en god oversikt for å kunne iverksette de rette tiltakene for å få flere ph.d.-studenter til å fullføre på kortere tid. Rapporten som presenteres i denne saken er universitetsdirektørens svar på bestillingen fra styret. Styret finner rapporten som vedlegg 1.

Hovedfunnene i rapporten er at:

- UiT sine ph.d.-studenter bruker lengre tid på studiet enn ved de øvrige breddeuniversitetene
- Studentene ved HSL-fak bruker lengst tid på studiet
- Studentene ved BFE-fak bruker kortest tid på studiet
- NT-fak har den yngste studentpopulasjonen
- De som disputerer innen seks år er i gjennomsnitt to til tre yngre ved start enn de som bruker lengre tid eller slutter på studiet
- Det er lite forskjell mellom menn og kvinners alder ved start for de som disputerer innen seks år, men variasjon mellom fakultetene
- Menn fullfører studiet tidligere enn kvinner, og størst forskjell er det fire til seks år etter start
- Det er ingen forskjell i fullføringsgrad mellom norske og utenlandske studenter fire år etter start, men deretter er det høyere andel utenlandske studenter som fullfører enn norske
- Eksternt finansierte studenter disputerer tidligere enn UiT-finansierte studenter

På bakgrunn av funnene i rapporten foreslås følgende tiltak for å bedre gjennomstrømmingen i ph.d.-studiet:

- Ledige stipendiatstillinger skal lyses ut både nasjonalt og internasjonalt, og ha brede krav til søkers kvalifikasjoner.
- Prosjekter:
 - Ledige stipendiatstillinger skal lyses ut i prosjekter som er nesten ferdig definert
 - Det skal være sannsynlig at prosjektene kan gjennomføres på normert tid.
 - Prosjektene skal ha en ambisjon om å fremskaffe ny kunnskap som er publisierbar i tellende vitenskapelige kanaler.
 - Veilederne skal ha et sterkt eierskap til tematikken i prosjektet som sådan.
- Innen 2020 skal alle veiledere ved UiT ha gjennomgått veilederopplæring, og minimum hvert tiende år skal veiledere gjennomgå oppdateringskurs.
- Medarbeidersamtale bør benyttes som et viktig instrument også overfor stipendiater.
- Studenter som er i permisjon skal følges opp både under og etter permisjon
- Obligatorisk midtveisevaluering innføres. Midtveisevalueringen må kunne tilpasses den enkelte enhets virksomhet.

- Enhetene skal sørge for at ph.d.-studentene ivaretas særskilt ved oppstart, integreres i fagmiljø og følges tett opp underveis i studiet.
- Beste praksis formidles på tvers av fakulteter, ph.d.-program og fagmiljø.
- Gjennomstrømming i ph.d.-studiet skal innføres som ny faktor i UiTs nøkkelfordeling av stipendiatstillinger. Enhetene skal prioritere fagmiljø der ph.d.-studentene fullfører innen seks år.

Rapporten ble diskutert i Forskningsstrategisk utvalg 16. desember 2016. Utvalget ga sin tilslutning til de tiltakene som foreslås i rapporten. Den ble forelagt fakultetsdirektørmøtet 24. januar 2017, og dekanene har fått anledning til å gi skriftlige innspill.

Universitetsdirektørens vurdering

UiTs resultater for gjennomføringstid på ph.d.-studiet de senere år har vært dårligst blant breddeuniversitetene. KDs mål er at 75 % av ph.d.-studentene skal fullføre studiet innen seks år, og nasjonalt var det i 2015 bare Universitetet i Bergen som oppfylte dette kravet. De offisielle resultatene for 2016 er ikke klare før etter 15. februar. Uoffisielle tall viser imidlertid en gledelig bedring for UiT. Likevel er andelen som fullfører innen seks år fortsatt urovekkende lav. Det er derfor svært viktig å identifisere de riktige tiltakene som kan bedre studiegjennomføringen på doktorgradsstudiet de kommende årene.

De tiltakene som foreslås i universitetsdirektørens rapport sammenfaller til en viss grad med tiltak i rapporten fra fokusgruppen (april 2016). Universitetsdirektøren håper at tiltakene vil gi bedre resultater på sikt. Noen av tiltakene vil indirekte medføre økte kostnader til ph.d.-studiet. Blant annet foreslås det at alle veiledere skal ha gjennomgått veilederopplæring innen 2020, og at veilederne skal gjennomgå oppdateringskurs. For å gjennomføre dette tiltaket må både kapasiteten økes på det eksisterende kurstilbudet for veilederne og det må etableres oppdateringskurs. Dette betyr økte kostnader for UiT, og vil bli fulgt opp i budsjettet for 2018. Dersom midtveisevaluering gjøres obligatorisk vil også dette kunne medføre økte utgifter. Innretningen av midtveisevalueringen og dekning av eventuelle kostnader knyttet til ordningen vil være et fakultetsansvar.

Odd Arne Paulsen

fung. universitetsdirektør

Pål Vegar Storeheier

forskningsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Saksbehandler: Sølvi Brendeford Anderssen